

Jugoslavija bi rada ostala nevtralna v evropskem konfliktu

Velike diplomatske aktivnosti v Belgradu. Zunanji minister Cincar-Marković odpotoval v Berlin, kjer bo gost diktatorja Hitlerja. Možnost zblizanja med Jugoslavijo in Ogrsko

Belgrad, 26. apr. — Jugoslavija se silno trudi, da ohrani svojo nevtralnost v zamotani situaciji evropskega konfliktu. Ona se ne vda v svoje napore. Ona se ne vda v svoje napore. Ona se ne vda v svoje napore.

Belgrad, 26. apr. — (FP) — Sistem javnega šolstva v Pennsylvaniji je danes bližje polom nego je bil kdaj prej od ustanovitve pred več kot sto leti. To dejstvo je odkril državni prosvetni department, ki je v svojem poročilu izjavil, da šole v mnogih okrajih niso bile zaprte le vsled tega, ker učitelji in učiteljice ne prejema plač.

Čez šest tisoč učiteljev in učiteljic v okrajih Schuylkill, Luzerne, Northumberland, Lackawanna, Carson, Blair, Fayette in Cambria ni prejelo nobene plače že več mesecev. V drugih okrajih so povedali učiteljem, da bodo zaprli šole, če ne prišanejo na redukcijo plač za 50 odstotkov.

Ena šestina šolskih distriktov v državi je na relifu, to je, da funkcionirajo le deloma s podporo, ki jo dobivajo iz državne blagajne. Blagajna pa je zdaj izčrpana. Ena četrtnina šolskih distriktov ne plačuje obveznosti na svoje dolge. Vsi so bankrotirani. Več tisoč učiteljev je izgubilo službo in potem svoje domove. Odvisni so zdaj od reliefa in dobroteljnosti svojih prijateljev in sosedov.

V nekaterih okrajih so morale reliefne avtoritete preskrbeti učiteljem čevlje in potrebno obleko, drugače sploh ne bi mogli izvrševati svoje službe, do čim so v drugih učitelji zapretili s stavko. Grožnja je bila spremenjena v akcijo v nekaterih krajih na polju trdega premoga.

Država bi lahko dobila denar za vzdrževanje šolskega sistema z obdavčenjem mogočnih industrijskih korporacij in bogatinov. Tega ne bo storila, ker ima velebiznis svoje lobiste v Harrisburgu, ki pazijo, da se kaj takega ne bo zgodilo.

Washington, D. C. — Uprava federalne reliefne administracije je naznanila, da bo morala odpušiti nadaljnjih 100,000 delavcev, ki so uposleni pri gradnji reliefnih projektov, v maju in juniju. To je posledica akcije v kongresu, ki ni hotel dovoliti dodatne vsote \$150,000,000 za financiranje reliefnih del in oskrbo brezposelnih.

Bombaj, Indija. — Vladar provinc Palampur v zapadni Indiji je naznanil dalekosežne ustavne reforme. Ta provinca, v kateri živijo muslimani, bo dobila demokratično obliko vlade. Ljudstvo bo volilo poslanke v provinčno zbornico in kontroliralo blagajno.

Washington, D. C. 26. apr. — Predsednik Roosevelt je včeraj predložil kongresu načrt glede reorganiziranja federalnih departmentov in ustanovitve novega biroja za koordinacijo med upravama socialne zaščite in javnih del. Roosevelt računa, da bo reorganiziranje departmentov znižalo stroške za petnajst do dvajset milijonov dolarjev letno.

Washington, D. C. 26. apr. — Reprezentantje rudarske unije UMW in operatorji se še niso zedinili glede sklenitve nove pogodbe, ki ima nadomestiti prejšnjo, katere veljavnost je potekla 1. aprila, čeprav je posegel v spor dr. John R. Steelman, načelnik pravnega biroja federalnega delavskega departmenta. Delavska tajnica je poslala Steelmana v New York, da posreduje med unijo in operatorji.

Vladna kontrola francoskega tiska

Podžiganje rasnega sovraštva prepovedano

Pariz, 26. apr. — Premier Daladier je včeraj odredil strogo kontrolo tiska v zvezi s kampanjo, ki ima zatreti zunanjo propagando v Franciji. "Vojaške zveze med Francijo in drugimi državami in povečanje oborožene sile ne zadostujejo," je rekel premier na seji članov svojega kabineta. "Francija mora zatreti vse zunanje in notranje napore in gibanja, ki ogrožajo narodno enotnost in podžigajo rasno sovraštvo."

Uveljavljeni dekreti prepovedujejo zunanjo propagando v tisku in prevratne aktivnosti. Za kršilce so določene ostre zaporne in denarne kazni. Dekreti ne pojasnjujejo, kaj vlada smatra za zunanjo propagando. Levičarski listi očita, da desničarskim, da dobivajo finančno podporo iz Italije in Nemčije, ti pa nasprotno trdijo, da levičarske liste subvencira sovjetska Rusija. Na podlagi novih dekretov bo moral vsak list, ki prejema podporo od zunaj, prijaviti vsak slučaj policiji.

Robert Coulondre, francoski poslanik v Nemčiji, ki je bil pozvan domov, ko je Hitler okupiral Češkoslovaško, je konferiral z Daladierjem pred povratkom v Berlin. Grigore Gafencu, rumunski zunanji minister, pride danes v Pariz iz Londona. Nicolas Titulescu, bivši rumunski premier in zunanji minister, je sinoči dospel v Pariz iz Bukarešte. On bo sodeloval v pogajanjih, ki se prično danes v Parizu.

Tokio. — Japonska bi rada sklenila novo zvezo z Nemčijo in Italijo glede vzajemne pomoči, ki naj bi ojačala protikomunistični pakt. Ideja ima zagovornike v japonskih militarističnih krogih, ki bi radi dobivali letala z Italije ter orožje in municijo iz Nemčije. Japonska bo še nadalje sledila programu evropskega totalitarne bloka in pripravljena je dati koncesije Nemčiji in Italiji na Kitajskem. Japonska poslanika v Berlinu in Rimu sta bila instruirana, naj pritiskata na Hitlerja in Mussolinija glede sklenitve militaristične zveze med Japonsko, Nemčijo in Italijo.

Washington, D. C. 26. apr. — Nižja kongresna zbornica je sprejela načrt, ki določa potroštev \$100,000,000 za dobavljanje bojne materiala iz tujemstva. Ta tvorijo v prvi vrsti mangani, krom, tungsten in pločevina. Zbornični odsek za militaristične zadeve je naznanil, da bo Amerika kupovala ta material, kjer koli ga bo mogla dobiti in s tem je odgovoril kritikom, ki so trdili, da bodo rudniški interesi v Angliji, Franciji, Holandski in sovjetski Rusiji imeli največ koristi od ameriških naročil.

Buenos Aires, Argentina, 26. apr. — Dr. Alberto J. Grassi je povedal na obravnavi pred državnim sodiščem, da so Hitlerjevi agentje ponujali denar in orožje prebivalcem v pokrajini Patagoniji, če bodo revoltirali proti vladi. Obravnava je posledica preiskave, ki je ugotovila, da so Hitlerjevi agentje agitirali za aneksijo Patagonije po Nemčiji. Protinacijska organizacija argentinskih Nemcev je podala izjavo, v kateri pravi, da so Hitlerjevi agentje skušali dobiti kontrolo nad Nemci v Argentini.

Washington, D. C. 26. apr. — Nižja kongresna zbornica je sprejela načrt, ki določa potroštev \$100,000,000 za dobavljanje bojne materiala iz tujemstva. Ta tvorijo v prvi vrsti mangani, krom, tungsten in pločevina. Zbornični odsek za militaristične zadeve je naznanil, da bo Amerika kupovala ta material, kjer koli ga bo mogla dobiti in s tem je odgovoril kritikom, ki so trdili, da bodo rudniški interesi v Angliji, Franciji, Holandski in sovjetski Rusiji imeli največ koristi od ameriških naročil.

Washington, D. C. 26. apr. — Predsednik Roosevelt je včeraj predložil kongresu načrt glede reorganiziranja federalnih departmentov in ustanovitve novega biroja za koordinacijo med upravama socialne zaščite in javnih del. Roosevelt računa, da bo reorganiziranje departmentov znižalo stroške za petnajst do dvajset milijonov dolarjev letno.

Washington, D. C. 26. apr. — Reprezentantje rudarske unije UMW in operatorji se še niso zedinili glede sklenitve nove pogodbe, ki ima nadomestiti prejšnjo, katere veljavnost je potekla 1. aprila, čeprav je posegel v spor dr. John R. Steelman, načelnik pravnega biroja federalnega delavskega departmenta. Delavska tajnica je poslala Steelmana v New York, da posreduje med unijo in operatorji.

Washington, D. C. 26. apr. — Reprezentantje rudarske unije UMW in operatorji se še niso zedinili glede sklenitve nove pogodbe, ki ima nadomestiti prejšnjo, katere veljavnost je potekla 1. aprila, čeprav je posegel v spor dr. John R. Steelman, načelnik pravnega biroja federalnega delavskega departmenta. Delavska tajnica je poslala Steelmana v New York, da posreduje med unijo in operatorji.

VELIKA BRITANIJA JAČI SVOJO OBOROŽENO SILO

Vlada bo pozvala milijon mož v armado

London, 26. apr. — Proračun, da Velika Britanija potroši \$6,213,000,000 za ojačanje svoje oborožene sile na suhem, morju in v zraku, je včeraj predložil finančni minister John Simon v parlamentu. Ta je najvišja vsota, ki jo je že kdaj vlada zahtevala za oboroževanje v mirnem času. Simon je v svojem govoru dejal, da morda tudi ta vsota ne bo zadostovala in da bo zahteval dodatne aropriacije.

Vlada je odredila dodatne davke na sladkor, tobak in avtomobile, da poveča svoje dohodke. Simon je predložil tudi številke, iz katerih je razvidno, da se je narodni dolg povečal za \$648,900,000 v preteklem letu in da zdaj znaša \$37,600,000,000.

London, 26. apr. — Premier Chamberlain bo danes informiral parlament o zaključku članov svojega kabineta glede takojšnje uvedbe obvezne vojaške službe. Na bazi tega zaključka bo pozvalih v armado milijon fantov v starosti 18 do 20 let.

Vladni krogi v Londonu pričakujejo, da bo naznanilo o konsekraciji ojačilo angleško-francosko militaristično zvezo in da bosta tudi sovjetska Rusija in Turčija kmalu stopili v protifašistični blok. Pariška vlada je dolgo pritiskala na Anglijo, naj odredi prisilno vojaško službo in Chamberlain se je zdaj odločil za ta korak.

Bukarešta, Rumunija, 26. apr. — Tu se širijo govorice, da bo Rumunija dala velike koncesije Angliji. Dovolila ji bo konstrukcijo pristanišč ob Donavi in Crnem morju. Trgovinska pogajanja med Rumunijo in Anglijo, ki so se pričela v ponedeljek, bodo napredujejo. Ta so v zvezi s kampanjo, ki ima potegniti Rumunijo proč od nemškega ekonomskega in političnega vpliva.

Washington, D. C. — Državni podtajnik Summer Welles je dejal, da bi morala Amerika prodajati zdaj, ko diktatorji ogražajo svetovni mir, orožje in bojni material miroljubnim državam, da jih reši pred podjarmljenjem. "Združene države so postale največja materialna sila na svetu in morale bi biti tudi največja moralna sila," je rekel Welles. V svojem govoru je udarjal po diktatorskih državah, ki hočejo podjarmiti sile države z nasiljem.

Naglašal je, da je glavni cilj Rooseveltove administracije ohranitev mira, obenem pa je ponovil predsednikove besede, "da agresivnost totalitarnih držav proti miroljubnim narodom ima učinek tudi v Ameriki in to kljub izolaciji." "Svetovni mir je nerazdeljiv," je dejal Welles. "Kjer koli je red porušen, kadar sklenjene pogodbe ne držijo več, so tudi naši interesi prizadeti. Svetovni mir je ogražen, kadar močne države podjarmijo sile, katere imajo prijateljske odnose z nami. Tem bi morala Amerika pomagati, jim prodajati orožje, da bi se lahko upirale agresorjem."

Welles je dalje rekel, da obstoječe difference med narodi niso tako velike, da se ne bi moglo poravnati pravično in častno. Omenil je, da z ozirom na zadnje dogodke v Evropi ni upanja, da bi mednarodna mirovna konferenca, za katero se je navduševala tudi Amerika, uspela. Izjema bi bila le v slučaju, da bi vse države jasno demonstrirale željo, da so v resnici za ohranitev mira. Take možnosti sedaj ni, ker vse kaže, da prihaja nova katastrofa.

Washington, D. C. 26. apr. — Nacijsko sodišče je obsodilo osem oseb, članov mednarodne socialistične militantne lige, v zapor. Vsi so bili spoznani za krive razpečevanja nelegalnih tiskovin.

Washington, D. C. 26. apr. — Nacijsko sodišče je obsodilo osem oseb, članov mednarodne socialistične militantne lige, v zapor. Vsi so bili spoznani za krive razpečevanja nelegalnih tiskovin.

BERLIN IGNORIRAL ANGLEŠKEGA POSLANIKA

Ribbentrop ni hotel sprejeti Hendersona

Poljaki kažejo bojevitost

Berlin, 26. apr. — Nacijski krogi so dali klofuto Angliji, ko ni hotel zunanji minister Joachim von Ribbentrop sprejeti poslanika Nevilla Hendersona, ki je izrazil željo, da hoče imeti razgovor z njim, ko se je vrnil v Berlin. Henderson je bil informiran, da je Ribbentrop zaposlen in da ga ne more sprejeti. Nemška delegacija z Ribbentropom na čelu je pa z velikimi ceremonijami sprejela jugoslovanskega zunanjega ministra Aleksandra Cincar-Markovića, ko je z letalom dospel na berlinsko letališče. Ribbentrop bo spremljal jugoslovanskega državnika v Hitlerjev urad, kjer bo konferiral z diktatorjem o kooperaciji med Jugoslavijo in osjo Rim-Berlin. Cincar-Marković je bil sinoči gost na banketu, ki je bil prirejen njemu v počast. Kdaj bo Ribbentrop sprejel angleškega poslanika, nacijski krogi niso mogli povedati.

Krogi, ki imajo tesne zveze z nemškimi zunanjimi uradniki, trdijo, da je povratek angleškega poslanika v Berlin znamenje, da se hoče Chamberlain, ki je pozval Hendersona domov v znak protesta proti okupaciji Češkoslovaške, spet spriznati z Hitlerjem. Dalje trdijo, da Henderson nima nič važnega povedati na predvečer Hitlerjevega odgovora na Rooseveltov apel za desetletni mir v Evropi. Angleški poslanik je bil instruiran predno je odpotoval v Berlin, naj opozori Hitlerja na resnost situacije in na nevarnost vojne, ki bo izbruhnila, če bo Nemčija skušala okupirati poljsko ozemlje.

Poljska delegacija, ki je prišla v Berlin, je demonstrirala prav tako bojevitost kot nacija. Na vprašanje, kaj misli o agitaciji Nemčiji naklonjenih elementov na Poljskem, je odgovorila: "Mi ne bomo tako bedasti kot so bili Cehl. Nemcem ne bomo dovolili prevratne agitacije proti državi. Ako bodo postopali predrzno, bomo ravnali z njimi prav tako kot nastopajo sami proti opoziciji v svojih mejah. Potlačili jih bomo z istimi metodami kot jih rabijo sami pri zatiranju opozicije."

Washington, D. C. — Priseljivanje v Ameriko, ki je padlo na rekordno nizko točko v letih depresije, se je povečalo. To je razvidno iz pravkar objavljenega uradnega poročila. Pred nekaj leti se je več oseb izselilo iz Amerike nego priselilo, toda v zadnjih dveh letih se je tok zaostril. V Ameriko je prišlo 66,975 več oseb nego jih je odšlo.

Za porast priseljivanja je odgovorna persekucija manjšin v Evropi kakor tudi napeta situacija. Zidje tvorijo največje število novih priseljencev. V zadnjih letih je prišlo 35,000 židov v Ameriko, kjer so si ustanovili svoje domove. L. 1933 je prišlo samo 2372 židov v Ameriko, dočim je preteklo leto število naraslo na 19,736.

Opazovalci tega gibanja pravijo, da je persekucija vzrok, da je več izurjenih delavcev in profesionalcev prišlo v Združene države kot neizurjenih. Med priseljenci so zdravniki, odvetniki in profesorji.

Washington, D. C. — Priseljivanje v Ameriko, ki je padlo na rekordno nizko točko v letih depresije, se je povečalo. To je razvidno iz pravkar objavljenega uradnega poročila. Pred nekaj leti se je več oseb izselilo iz Amerike nego priselilo, toda v zadnjih dveh letih se je tok zaostril. V Ameriko je prišlo 66,975 več oseb nego jih je odšlo.

Za porast priseljivanja je odgovorna persekucija manjšin v Evropi kakor tudi napeta situacija. Zidje tvorijo največje število novih priseljencev. V zadnjih letih je prišlo 35,000 židov v Ameriko, kjer so si ustanovili svoje domove. L. 1933 je prišlo samo 2372 židov v Ameriko, dočim je preteklo leto število naraslo na 19,736.

Opazovalci tega gibanja pravijo, da je persekucija vzrok, da je več izurjenih delavcev in profesionalcev prišlo v Združene države kot neizurjenih. Med priseljenci so zdravniki, odvetniki in profesorji.

Novice z starega kraja

Slovenije

IN PINTARIČ NA DO-
SMRTNO JEČO

— Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

marbor, 31. marca. — Ob o-

razvidno, da sta oba trdno pri-
pravljena na smrt. V pisnih sta
se poslovila od svojcev. Vigele
je bil še sinoči pri svoji materi,
ki pa ni opazila na svojemu si-
nu ničesar, kar bi moglo biti po-
vod zlim slutnjam. Na mizi je
ležal tudi listek z nekim tujim,
toda dobro znanim pozdravom.
Pozdrav je bil opremljen s tre-
mi prečudnimi križi in zname-
nji.

Ves čas do prevoza trupel Bo-
štjana Vigela in Kristine Štam-
pferjeve na poboško pokopališ-
če se je zbirala v Židovski ulici
množica ljudi, ki so stekli sku-
paj z vseh strani, čim so izve-
deli za tragični dogodek, ki je
vztrmelil vso okolico.

**Smrtna žrtev velikonočnega
streljanja**

Slovenj Gradec, 12. aprila. —
Kakor vsako leto, je tudi letos
okoljsko prebivalstvo ob priliki
velikonočne procesije prižgalo
na vseh hribih velike kresove.
Ob kresovih pa so bili nastavlje-
ni možnarji. Strelcem z mož-
narji na Legnu pri Slovenjem
Gradcu se je pridružil tudi 50
letni posestnik Frank Gorup iz
Šmartne. S seboj je prinesel
starinsko puško, katere se še na-
bija od spredaj, in je pričel stre-
ljati. Nenadno pa je nesrečne-
mu Gorupu strel razgalil puško,
katere del ga je tako nesrečno
zadel v glavo, da mu je počila lo-
banja in so možgani izstopili.
Gorup je bil na mestu mrtve.

Ameriški študentje za utrditev miru

Organizacije podprle Rooseveltovo politiko

New York. — (FP) — Okrog
milijon ameriški dijakov je
demonstriral za mir v New
Yorku in drugih ameriških me-
stih. Demonstracije so organi-
zirale Ameriška dijaška liga,
Ameriški mladinski kongres in
Liga za mir in demokracijo. U-
prave nekaterih univerz in kole-
gijov so suspendirale pouk, da so
se dijaki lahko udeležili de-
monstracij.

Te organizacije so začele pri-
rejati mirovne demonstracije
pred šestimi leti, toda letošnja
je bila največja. Voditelji stu-
dentov niso v svojih govorih o-
menjali "stavke" kot v prejš-
njih letih. Joseph P. Lash, taj-
nik Ameriške dijaške lige, je
dejal, da stavkovna politika ne
more preprečiti vstopa Ame-
rike v vojno. Ta le razorožuje de-
mokratične sile in je valed tega
v prilog agresorjem.

"Uverjeni smo, da je najvaž-
nejša stvar, ki jo moramo na-
glašati v zvezi z mirovnimi de-
monstracijami, deklaracija, da
dijaki podpirajo Rooseveltovo
politiko organiziranega odpora
proti agresorjem," je rekel Lash.
"Povedati moramo, da odobra-
vamo Rooseveltov apel za deset-
letni mir, ki ga je naslovil Hit-
lerju in Mussoliniju. Mi ne de-
limo optimizma z onimi, ki tr-
dijo, da bo luč bolj svetila v
Ameriki, če ugasne v Evropi in
Aziji. Tudi Ameriko bo zajel
val reakcije, ki podžiga vojno."

Ali ste naročeni na dnev-
nik "Prosveto"? Podpirajte
svoj list!

Množica več tisoč oseb poslušala zamorsko pevko Marian Anderson pred Lincolnovim spomeni-
kom v Washingtonu, D. C.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Po programu prideta k nama
John Zaverel in njegova žena,
nato še sestra Church, vsi iz
Springfielda. Zaverel je bil bolj
znan, pa mi predstavil br. Ci-
mermanu in njegovi ženi. Ci-
merman je že star naseljenec v
St. Louisu. Kmalu smo bili naj-
boljši prijatelji. On nas je se-
znalil tudi z drugimi v dvorani.
Prišel se je ples, v spodnjih pro-
storih pa banket, kjer so igrali
in prepevali hrvaški tamburaši.
Vse veselo. Na drugi strani dvo-
rane je velika točilnica, polna
občinstva. Postrežba točna, vse-
ga si dobil po zmerni ceni. Ko
smo se okrepčali, smo se posede-
li. Cimerman je bil naš gazda;
ker on rad poje, smo tudi nekaj
slovenskih zažingali.

Kmalu smo prišli skupaj tudi
z Livingstoni. Rekli so, da
jih je prišlo dva busa. Mnogo
jih je bilo tudi od drugod. Slu-
čajno sva se sestala s Humlja-
nom, s katerim sva pred 30 leti
skupaj pomagala graditi društvo
47 SNPJ. On se je potem kmalu
izselil in tako nisva sedaj pozna-
la drug drugega. Mnogo sva si
imela povedati. Poslovala sva se
z željo, da se še vidiva.

Lepo je bilo videti, kako so se
zabavali skupaj mladina in sta-
rejši. Da kaj ne zamudimo, smo
se tudi mi parkrat zasukali ob
fini godbi. Prišel je čas za od-
hod. Poslovili smo se v vselem
razpoloženju od br. Cainkarja in
drugih, tudi od br. Cimermana
in njegove soproge. Njun zet
nas je peljal na postajo. Hvala
vsem za gostoljubnost. Ob 12:05
smo se odpeljali proti Spring-
fieldu.

Naj omenim, da naš soc. klub
47 JSZ praznuje Prvi maj v ne-
deljo dne 30. aprila v tukajšnjem
Slovenskem domu, pričetek ob 3.
popoldne. Vabljeni ste vsi, da
skupaj praznujemo Prvi maj.

Joseph Oven, 47.

Zlato, vlada in politika

Milwaukee. — Ako ima zlato
še kakšno veljavo, bi moralo
ljudstvo v Združenih državah ži-
veti v največjem blagostanju.
Kakor poročajo, je v Ameriki že
nakopičeno okrog 60% vse
svetovne zaloge zlata, na drugi
strani pa tudi čitamo, da ni v
nobeni drugi državi tako velike
brezposelnosti kakor v Ameriki.

Zakaj torej tolika brezposel-
nost v pričo velike gore zlata?
Citatelj bo gotovo na to vpraša-
nje odgovoril, da zato, ker si
ljudstvo ne zna ali pa noče po-
magati. In to je resnica. Ali se
še spominjate onih časov, ko
smo prišli v Ameriko in čez ne-
kaj let zaprosili za državljanske
pravice? Sodnik je nas pri izpi-
tu vprašal, kdo vlada Ameriko.
Odgovorili smo mu, da ljudstvo
in nam je dal državljanske pa-
pirje. Ako bi bili odgovorili, da
vlada Ameriko predsednik ali
kongres, bi ga ne bili dobili.

Vprašajmo se resno, ali Ame-
riko res vlada ljudstvo? Gotovo,
bo odgovoril skoraj sleherni dr-
žavljan. Ljudstvo pa vlada Ame-
riko samo v ustavi, v teoriji,
praktično pa jo vlada mala sku-
pina wallstreetških bankirjev.
Zakaj pa vlada deželo mala sku-
pina bankirjev? Zato, dragi ci-
tatelji, ker je od 130 milijon-
skega naroda sto in štiri milijo-
ne delavcev in farmerjev še ta-
ko brezbriznih ali nevednih ali
oboje, da večina od njihraje

glasuje za kandidate wallstreet-
skih bankirjev kakor za svoje,
to je delavske. Večinoma so še
tako nevedni ali sebični, ako vi-
dijo na glasovnici delavskega
kandidata poleg bankirskega, bo-
do raje glasovali za bankirske-
ga kakor za delavskega, češ kaj
se sili v to, ker je delavec: de-
lati naj gre kot moram jaz. Ako
ga vprašas, zakaj je glasoval za
bankirske kandidate, ti bo odgo-
voril, da zato, ker so "good".

Iz tega je razvidno, da ne ma-
ra svoje pameti rabiti, ampak
prepusti, da jo rabijo drugi. V
nekaterih krajih pa je tudi to,
da bi delavci radi glasovali za
svoje kandidate, toda jih nima-
jo, in če gredo na volišče, so pri-
morani glasovati za bankirske
kandidate. Kdo je tega kriv?
Nihče drugi kakor oni sami, ker
niso politično organizirani. Mno-
go so tega krive tudi delavske
strokovne unije, ki štejejo mili-
jone članov, toda so brez svoje
farmarsko-delavske stranke. Pri-
vilitvah pa s svojimi glasovi na-
gradujejo wallstreetške kandi-
date, ali bolje rečeno Greenove
prijatelje namesto svojih.

Prav to je krivo, da delavci ni-
majo v tej državi nobenega po-
litičnega vpliva in da se jim ta-
ko slabo godi. Ako bi se organi-
zirali politično in razvili svojo
moč, bi bilo vse drugače in bi
imeli, kar bi hoteli. Saj so v de-
želi zakoni najvišja oblast in se
jim mora vse pokoriti, pa naj bo
bela, črna, delavec, farmer ali ban-
kir. Ako bi bili delavci organi-
zirani politično tako močno, ka-
kor so strokovno, bi postavili
svoje kandidate od najvišjega do
najnižjega urada, glasovali za-
nje in je gotovo, da bi bili iz-
voljeni že zato, ker farmeraki
in delavski glasovi štejejo o-
gromno večino. Potem pa bi de-
lavci delali zakone, kar bi ne bi-
lo več kot prav. Večina naš dela-
zakone, katerim naj se pokori tu-
di manjšina. Sedaj dela zakone
manjšina, večina pa se jim mora
pokoriti.

Poglejmo, koliko delavcev so
odslovili pri WPA. Zakaj so to
storili? Zato, ker sede v kon-
gresu kandidate, katere so po-
stavili na volilno listo wallstreet-
ski bankirji in njih trabantje
v obeh kapitalističnih strankah.
Ti "ljudski reprezentanti" so
od bankirjev dobili nalogo, naj
skrijejo izdatke za WPA. Nič za-
to, ako delovno ljudstvo strada.
To so napravili pod pretvezo, da
ni denarja. Kje pa je denar? A-
li so ga sežgali, ali v morje zme-
tali, ali pa je mogoče šel v Rim?
Ne eno ne drugo se ni zgodilo.
Denar je izven federalne za-
kladnice vedno enak, toda je v
njih blagajnah, v bankah, od
kjer ga ne dajo niti za najnu-
nejše potrebe ljudstva. Pod ka-
pitalizmom so oni gospodarji
nad njim. Seveda bi ga vlada
lahko v 24 urah pognala iz bank
v obtoč, toda ker je vlada kapi-
talistična, tega ne bo storila.

Najbolje pa bi bilo, da bi za-
segla industrija in jih pričela ka-
ma obratovati ter v njih uposlila
vse delazmožne ljudi. Skrajšala
bi delovnik in zvišala meze v
taki meri, da bi delavcem zado-
stovalo za pošteno preživljanje
in kupovanje proizvodov. Produ-
cirala bi samo za porabo, ne za
profit.

Vlada wallstreetških bankir-
jev pa tega ne bo nikdar storila,
ker bi bilo to proti njihovim in-
teresom. Gotovo pa je, da bi to
storila prava delavska vlada.
Šele potem bi velika gora zlata
služila ljudskemu blagostanju.

Joseph Oven, 16.

WPA olajšuje vzgojo za odrasle

Predsedniški posvetovalni odbor
ocenjuje uspehe programa

"Razmah, ki ga je nujnostni
program dal vzgoji, predstavlja
enega najpomembnejših razvo-
jev v zgodovini Združenih dr-
žav," se glasi ravnokar objav-
ljeno poročilo predsedniškega
posvetovalnega odbora o vzgoji.
V želji, da bi dobil objektivno
oceno delovanja na polju vzgoje,
v kolikor se nanaša na ameriško
vlado, je predsednik Roosevelt
imenoval odbor, da bi natančno
proučil program WPA za vzgo-
jo odraslih in druga delovanja,
ki jih vlada priporoča.

Člani odbora, ki so poročali o
WPA, so bili dr. Doak S. Camp-
bell, ravnatelj dovrševalnega u-
čiteljskega na Peabody College
v Nashvillu, dr. Frederick H.
Bair, šolski nadzornik v Bronx-
villu, N. Y., in dr. C. L. Harvey
iz Departmenta of Labor. Ana-
lizirali so vsa nujnostna vzgojna
delovanja od začetka FERA v
l. 1933 a proučili so vrednost
programatične organizacije, u-
prave in uspehov.

Prvi po redu važnosti je po
mnenju teh strokovnjakov pro-
gram WPA za vzgojo tujerodnih
in tujerodnih odraslih oseb, ki
ne znajo čitati in pisati. Pomoč,
dana tujerodnim odraslim oseb-
am za pridobitev državljan-
stva, je enako važna, izjavlja
poročilo.

"Program se v prvem redu
bavi s poučevanjem učencev o
načelih konstitucije Združenih
držav in s prizadevanjem, da se
naučijo uporabljati demokratič-
na načela za svoj lastni način
življenja. . . formalna predmet-
na snov prejšnjih dni, ko je be-
sedilo bolj kot duh priseljen-
skih zakonov ovladalo program
naturalizacijske vzgoje, se je
umaknila pred bolj življensko
in človeško filozofijo poduka, v
kateri se učenec uči uvaževati
dobre in svobodno moderne de-
mokracije in sprejeti kot del
svojega socialnega življenja od-
govornosti, ki gredo roka v roki
z njegovo svobodo."

Pomoč za premaganje jezi-

kovnih poteškoč gre vzporedno
z enostavnim, praktičnim podu-
kom o pomenu vlade Združenih
držav. Učenci so tuptam celo
osemdeset let ali več stari, ali
vsem se pomaga pri dobavi dr-
žavljanjskih papirjev in pri dru-
gih korakih, potrebnih za pri-
dobitev državljanstva.

Uspeh tega dela obširnega
programa WPA za vzgojo odr-
aslih tujerodcev je do sedaj
dovrnilo naturalizacijske tečaje.
Velik del istih je že dobilo dr-
žavljanstvo ali pa si zagotovilo
prvi papir. V mestu New Yorku
je Naturalization Aid Unit
pomogla ljudem, ki so se rodili
v 73 raznih deželah, pripravila
državljanjske prošnje za 16,967
tujerodcev in odgovorila na več
kot 40,000 vprašanj za infor-
macije o državljanstvu v dobi
med septembrom 1936 in junijem
1938. V državi Ohio je v l.
1938 bilo naturaliziranih 5500
tujerodcev in 75 odatotkov iz-
med njih je bilo pripravljenih v
tečajih WPA.

Državni šolski sveti so odo-
brili program in naturalizacijs-
ska oblast sprejema spričevala
učencev WPA, kot zadostna za
potrebe državljanstva.

Odbor naglašja dejstvo, da pi-
smenostna in naturalizacijska
vzgoja sta le prva koraka na
poti obširnega napredka, ki je
sedaj odprt vsem pod vzgoje-
valnim programom WPA, kate-
ri nudi vsakovrstne tečaje od
vzgoje delavcev, roditeljev,
zdravstvene vzgoje in strokov-
nega poduka do vzgoje v umet-
nosti, glasbi, dramatik in dru-
gih delavnostih za umno uživa-
nje prostega časa.—WPA.

SLOVENSKA NARODNA POD- PORA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in se
posveča listu Prosveta za koristi,
ter potrebne agitacije svojih
društev in članstva in za propa-
gando svojih idej. Nikakor pa
ne za propagando drugih pod-
pornih organizacij. Vsaka or-
ganizacija ima običajno svoje
glasilo. Torej agitatorni dopis
in naznanila drugih podpornih
organizacij in njih društev naj
ne na politično listu Prosveta.

"MAJSKI GLAS"

prvomajska revija, posvečena delavskemu
gibanju, je izšel. Ako si ga še niste naročili,
storite to takoj.

Cena za posamezen izvod 25c. Za večja
naročila so cene sledeče:

10 iztisov \$ 2.40
25 iztisov 5.75
50 iztisov 11.00

Priporočite ga svojim znancem in prija-
teljem, ki verujejo v izobrazbo in napredek
delovnega ljudstva. Naročilo pošljite čim-
prej na naslov:

PROLETAREC

2301 So. Lawndale Ave. - Chicago, Illinois

Italijanska
Linija do
JUGOSLAVIJE

Prva minine
JUŽNE PROGE

"The Sunny Side of the Atlantic"
Najhitrejša direktna podoba
Tu so brilična "Sunshine glazba" zbrana vseh
posrednih udobnosti JUŽNE PROGE s neodoljivimi
udobnostmi in pravo svetlobo svetlih italijanskih parob-
znanje življenja se polni ali zabavo na solčnih krajih.
vse čaravne udobnosti in sveže, dajo vam priložnost
svojemu lastnemu potovanju. Turistne in trajne raz-
govoriti na vseh parobkih vam nudijo velike udobnosti
idealne čistosti, luksuzne družabne sobe, fine hrane in eks-
kluzivne poslužbe.

VULCANIA - SATURNIA
DIREKTNO V JUGOSLAVIJO
6. maja - 28. maja - 18. junija
REX - DISAVOIA - ROMA
Prva Genoa, 29. aprila, 12. in 27. maja
2. in 17. junija
Za poiznanje čestite se na podizkušeno
agencijo, ali na urad: Italijanska Linija,
222 N. Michigan Ave., Chicago.

ITALIAN LINE

KRALJ ALKOHOL

ROMAN

Spisal JACK LONDON

Iz angleščine prevedel JOS. POLJANEC

Ščasoma so si jeli irski fantje streči z vinom in zavladal je splošno veselje in navdušenje. Opazili sem, da so se nekateri opotekali in padali med plesom in da je eden ležal v kot spat. Nekatera dekleta so se tudi začele pritoževati in so hotele oditi, druge pa so se samozavoljno hahljale in so bile pripravljene na vse.

Ko so mi italijanski gostitelji, kakor vsakemu, ponudili vina, sem ga odklonil. Skušnja s pivom mi je bila dovolj in kar nič me ni bila volja, da bi se vnovič seznajal z njim ali s katerokoli stvarjo, ki mu je bila sorodna. Na nesrečo je neki mlad Italijan, Peter po imenu, brezbožna duša, videl da sedim sam. Mahoma ga je vgriznila neka muha in natočil je kozarec do polovice in mi ga ponudil. Sedel je na drugi strani mize meni poševo nasproti. Odklonil sem. Peter je grdo pogledal in mi znova ponudil vino. Tedaj pa me je obšla groza — neka groza, ki jo moram razložiti.

Moja mati je imela svoje posebne sodbene misli. Predvsem je trdovratno trdila, da je vsa temnolasa in vsa temnooka človeška zalega lokava. Ni mi treba omenjati, da je mati imela plave lase. Potem je bila prepričana, da so temnooka latinaka plemena vsekoli občutljiva, vsekoli izdajka in vsekoli morivska. Ko sem z njenih ustnic pil zgodbe, kako čuden in strašen je svet, sem jo slišal znova in znova zatrjevati, da se Italijan človeku, ki ga razžali, in najsi še tako neznatno in brez namena, gotovo maščuje tako, da ga zabode v hrbet. Njen stalen izraz je bil: V hrbet te zabodem.

Dasi sem bil tisto jutro tako željan videti, kako bo Črni Mat ubil Morrisseyvega Toma, me ni bila kar nič volja, nuditi plesavcem priliko, da bi videli nož v mojem hrbtu. Nisem se bil še naučil razločevati med dejstvi in mislimi. Neomajno sem veroval v materine besede o italijanskem značaju. Vrh tega se mi je nekoliko sanjalo o svetosti gostoljubja. Naučili so me bili verjeti, da bi me sunil z nožem, ako bi ga razžalil, popolnoma tako kakor udari konj človeka, če pride preblizu njegovih kopit in ga draži. Potem je ta mladi Italijan Peter imel tudi tiste strašne oči, o katerih sem slišal govoriti mater. Te oči so bile drugačne od oči, ki sem jih poznal, različne od modrih, sivih, rjavih oči naše rodovine, od bledih in vdrih oči Ircev.

Morebiti je bil Peter že spil nekoliko kozarcev. Vsekakor so bile njegove uči žareče rde in so se lakrile od zlobe. Bile so tajnostne, nekaj neznanega, in kako sem jih jaz, sedemleten deček, mogel presoditi in spoznati njihovo hudobnost? V njih sem videl nenadno smrt in skoraj boječe sem odklonil vino. Izraz v njegovih očeh se je izpremenil. Postale so resnobne, zapovedujoče, ko je porinil kozarec z vinom bliže k meni.

Kaj mi je bilo storiti? Od tedaj sem v svojem življenju dostikrat trčil smrti v obličje, toda nikdar nisem občutil takega strahu. Prinesel sem kozarec do ustnic in Petru so se oči ublažile. Bil sem prepričan, da me ne bo pri tej priči ubil. To mi je bilo v uteho. Toda vino ne. Bilo je ceno, novo vino, grenko in kislo, narejeno iz ostankov, pobranih z vinogradov in sodov, ter je imel daleko slabši okus kot pivo. Samo na en način se v zame zdrazilo in ta je, da se kar izpije. In na ta način sem tudi jaz izpil tisto vino. Nagnil sem glavo nazaj in ga pogoltnil. Moral sem iznova goltiti, da sem obdržal strup v sebi — kajti to vino je bilo strup za moje otroško telo.

Ko se sedaj oziram nazaj, si lahko mislim, kako je Peter ostrmel. Natočil mi je kozarec vdruge do polovice in ga porinil preko mize. Odrvenel od strahu, obupan nad usodo, ki me je zadel, sem pogoltnil drugi kozarec kakor prvič. To je bilo za Petra preveč. Pokazati je moral še drugim otroško čudo, ki ga je našel. Poklical je Dominika, mladega Italijana z brkami, da bi videl, kako znam piti. To pot so mi dali poln kozarec. Človek je pripravljen vse storiti, da bi živel. Zbral sem ves pogum, potlačil slabosti, ki so mi silile v grlo, in stlačil brozgo vase.

Dominik še nikoli ni videl mladika takih junaških zmognosti. Še dvakrat mi je natočil, vsakokrat do vrha, in gledal, kako mi je vino izginilo po grlu. Moja junaštva so sedaj vzbujala zanimanje. Obdali so me srednje stari italijanski delavci, kmetje iz starega kraja, ki niso znali angleški in niso mogli plesati z irskimi dekleti. Bili so temne polti in divjega pogleda. Nosili so pasove in rdeče srajce. Vedel sem, da so imeli tudi nože in obkrožili so me kakor tolpa morskih razbojnikov. In Peter in Dominik sta me jim kazala, kak junaški pivec sem.

Ce bi ne bil imel domišljije, če bi bil topoglav in bi se bil trdovratno držal svoje, ne bi bil nikdar prišel v te škrpice. In fantje in dekleta so plesali in nikogar ni bilo, da bi me rešili. Koliko sem pil, ne vem. Spominjam se samo, da sem bil celo večnost v strahu krvočne tolpe, da je romalo neskončno število kozarcev rdečega vina čez gole deske z vinom polite mize in izginilo v mojem žgočem grlu. Vino je bilo slabo, a nož v hrbtu bi bil še slabši, in jaz sem za vsako ceno moral ostati živ.

Ako se danes z vso pivsko izkušnostjo oziram nazaj na tisti dan, vem, zakaj se nisem omamljen zrušil pod mizo. Bil sem, kakor rečeno, odrevenel, omrtvel od strahu. Edino moje gibanje je bilo, da sem nosil tisto neskončno procesijo kozarcev k ustnicam. Bil sem nepremična, vravnovišena posoda za vso tisto količino vina. Ležala mi je brez moči in učinka v želodec, nedelavnem od strahu. Bil sem preveč prestrašen, da bi se mi bil želodec obrnil. In vsa tista italijanska svojata je gledala in zijala ter občudovala to otroško čudo, ki je požiralo vino hladnokrvno kakor avtomat. Ne baham se, ako se drznem trdit, da niso še nikoli videli kaj takega.

Prišel je čas odhoda. Pijane burke fantov so pripravile večino treznejše mislečih deklet, da so jih prisilile k odhodu. Znašel sem se pri vratih poleg svoje male deklice. Ona ni imela mojihkušenj in zato je bila trezna. Očaralo jo je storkljanje fantov, ki so skušali stopati poleg deklet in jih je pričela oponašati. Mali se je zdelo to imenitna zabava. Tudi jaz sem se začel pijano opotekati. A moja deklica ni pila vina, dočim mi je moje gibanje hitro pognalo vinske duhove v glavo. Še ko smo odhajali, sem bil bolj naraven kot ona. Čez nekaj minut pa sem se sam sebi čudil. Videl sem nekega fanta, ki se je majal pet, šest korakov, ustavil ob robu ceste, resnobno zrl v občestni jarek ter resnobno in po ovidnem resnobnem premišljanju padel vanj. Meni se je zdelo to neznansko burkasto. Opočkal sem se do roba jarka s trdnim namenom, da se na robu ustavim. Zavedel pa sem se v jarku, baš ko me je več deklet s skrbnimi obrazi vlekel iz njega.

Sedaj me ni bila več volja delati se pijanega. Nobene šaljivosti ni bilo več v meni. Vrtelo se mi je pred očmi in s široko odprtimi usti sem lovil zrak. Neke deklica me je peljala za roko, toda moje noge so bile svinčene. Alkohol, ki sem ga bil spil, me je butal po srcu in možganih kakor s kolom. Da sem bil slabši, gem prepričan, da bi me bil usmrtil. Pa tudi tako vem dobro, da sem bil bliže smrti, nego se je kateri preplašenih deklet sanjalo. Slišal sem jih, kako so se pričale med seboj, kdo je kriv tega; nekateri so jokale — zavoljo sebe, zavoljo mene in zavoljo grdega vedenja svojih fantov. A mene vse to ni zanimalo. Dušilo me je in lovil sem sapo. Gibanje je bilo smrtna muka in srce mi utripalo še huje. A vendar so dekleta po vsej sili hotela, da bi hodil. In do doma je bilo štiri milje. Štiri milje! Spominjam se, da so moje blodeče oči videle v neskončni dalji majhen most preko ceste. V resnici ni bil sto čevljev daleč. Ko smo dospeli do njega, sem se zgrudil in hropeč obležal na hrbtu. Dekleta so me skušala vzdigniti, toda bil sem brez moči in se dušil. Njihovi klici na pomoč so privabili Larryja, pijanega sedemnajstletnega fanta, ki me je oživljal s tem, da mi je skakal po prsih. Megleno se spominjam na to in na vris deklet, ko so se prerivale z njim in ga vlekle z mene. Potem pa ne vem nič več, vendar sem pozneje zvedel, da je Larry obležal pod mostom in tamkaj prespal noč.

Ko sem se zavedel, je bilo temno. Nezavestnega so me bili nesli štiri milje daleč in me spravili v posteljo. Bil sem ves bolan in navzile strašnemu naporu mojega srca in ustroja sem se venomer pogrezal v blazne blodnje. (Dalje prihodnjič.)

nost. Zato je pa tudi v naših časih nepotrebno, da skrbni vsaka ženska z vsemi silami za to, da se poveča število ljudi v že itak preobjudeni državi, saj s tem si tudi nakopije soodgovornost za še večje gorje bodočih dni, za še strašnejšo brezposelnost, za prenapolnjene tovarne, obrate in urade, za splošno stisko, revščino in hudodelstvo, celo za bodoče vojne, ki so neizbežne; ako bi preobjudenost vedno bolj naraščala. Sodobna ženska se tega navadno tudi zaveda ali pa vsaj podzvestno sluti vso to bridko resnico sedanjega časa in zato tudi omejuje porode ter odklanja naziranje, da je še vedno edina naloga ženske, čim bolj razmnožiti človeški rod. Dasi bi si mogoče sama iskreno želela čim več zdrave, vesele in cvetoče dece, se vendar zaveda, da se ne sme vdajati materinstvu samo po slepem nagonu, ampak da mora misliti tudi na to, kakšni izgledi za bodočnost se nudijo njeni deci.

Zato dela sodobni ženski večsah hudo krivico, kdor ji očita, da je v njej vsled sebičnih nagonov strah pred otrokom, da je njena egoistična miselnost kriva, ako je postal otrok v družini s strahom pričakovani gost, da smatra ona otroka za vsiljivca, ki jo prikrajuje na osebnem ugodju, lepoti in gmotnih dobrinah. Krivda leži v sedanjem času, v socialnih razmerah, kakor so se razvile iz Kapitalističnega družabnega reda. Ker je bil moški tisti, ki je ustvaril sedanjí družabni red z vsemi njegovimi hibami, vrtinci, zmedami in viharji, ki so potegnili s seboj tudi ženske, otroke in družino, je neamiselnost, očitati ženskemu spolu sedaj, da izpodkopava temelje družine in družbe, da ruši s svojim poklicnim delom, ki ji ne pušča dovolj časa za otroka in družino, vsa velika in lepa izročila iz prejšnjih dni.

Ženske so se udeleževale v poklicih že dolgo prej preden se jim je začelo očitati, da uprosajo s svojim pridobitnim delom zakon in družino. Toda v prejšnjih časih so opravljale ženske samo najnižja, najmanj hvaljezna, najtežavnejša in najslabše plačana dela, dela, ki jih ni hotel moški sprejeti razen v najskrajnejšem slučaju. Ako je ženska takrat proletarska žena trdo ves dan kot delavka ali postrežnica in je bila tako prisiljena odtegniti domu vse svoje moči, ako je garala kmečka žena ves dan od zore do mraka, ni kljub temu nihče govoril o tem, da se majajo temelji družine. Šele ko je bila tudi meščanska žena prisiljena, da stopi v pridobitni boj, in ko je začela zavzemati lažja in lepša mesta, ki so si jih moški lastili doslej kot svojo izključno pravico, šele tedaj so se spomnili moški na to, da zanemarija žena zaradi poklicnega dela dom in družino in da izpodjeda s tem svojim delom temelje vsej družbi.

Gotovo je, da se ženska v danih razmerah ne more vrniti izključno v dom in družino in tudi v bodočnosti se najbrže ne bo nikoli več vrnila. Odkar se je začelo v tovarnah na brzo roko in v velikem proizvajati vse tisto, kar je delala v prejšnjih sto in tisočletjih ženska v domači hiši, je postalo samo gospodinjstvo neplodovito poklic, ki včasih ne more zaposliti in izpolniti niti ene same ženske osebe popolnoma, še manj pa, da bi zaposlil vse ženske člane družine kakor v prejšnjih časih. Brez stalne zaposlitve, brez resnega, odgovornosti polnega dela pa ni razvoja prave osebnosti, kar vidimo najbolj pri nekaterih ženah tako imenovanih višjih desetisočev, ki so samo gospodinje in ki bi imele dovolj časa za pravi razvo in rast svojega notranjega jaza, pri katerih pa gre kljub temu razvoj v popolnoma napačnih smereh, ki si ubijajo čas z različnimi posili opravili, z gojitvijo puhle družabnosti, s klepetanjem in obrekovanjem, s površnim, plitvim zanimanjem za razne panoge umetnosti in sporta itd.

V nasprotju s tem nam pa kažejo ženske, ki se bavijo poleg gospodinjstva še s pridobitnim delom, da postane človek cel človek samo z delom, odgovornostjo, skrbjo in borbo. Moška brezposelnost ne more veljati kot razlog proti ženskemu poklicnemu delu, kajti če je moškemu težko brez zaslужka, je brezposelnost ženski še neprimerno težje in večje nevarnosti ji prete. Prav ta

VRHNJA PLAST

"John, zakaj mi ne pomagaš tako kot si mojemu očetu?"

HUMOR

Pred sodiščem.

—Čujte, obtoženec, vaša žena se pritožuje, da sploh ne delate. Ali je to res?

—Križ božji, gospod sodnik, le kako morete kaj takega trditi? Kar vprašajte jo, kaj sem delal drugi četrtlet preteklega februarja.

—Obsojeni ste na 20 let težke ječe. Ali imate še kakšno željo?

—Samo eno prošnjo bi imel, gospod sodnik. Prosil bi vas, da bi sporočili moji ženi, da danes ne pridem na koso.

Neverna podobnost

Gledališki sluga se približa med predstavo k nekemu gospodu in tiho reče:

"Gospod direktor vam priporoča, da se čimprej odstranite iz gledališča!"

—Zakaj? Saj imam vendar vstopnico!

—Da, ali vi ste preveč podobni avtorju današnjega komada.

Ne ve

Oče (sinčku): "France, ali si moj?"

Sinko: "Ne vem — vprašaj mamico..."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$1.00 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri anketah \$1.25 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vsakega, roč. ali list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastna stvar, gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Cincero in Chicago je \$1.00
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in..... 1.00
2 tednika in..... 3.50	2 tednika in..... 1.00
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 1.00
4 tednike in..... 1.30	4 tednike in..... 1.00
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.00

Za Evropo je.....\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order in pismo in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako sklenil naročnino na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnino.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. družine \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. družine \$.....

3).....Čl. družine \$.....

4).....Čl. družine \$.....

5).....Čl. družine \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Žensko poklicno delo in razpad družine

Milica Stupanova

V vseh teh letih od svetovne vojne sem se mnogo govorilo o propadanju zakona, o razpadu družine in veliko se razmišlja o tem, kako bi se zakon spet dal obnoviti, kako bi se mladina napila spet idealnih nazorov o ljubezni med moštem in ženo, vere in lepoto in svetost le ljubezni, volje in vztrajne moči do zvestobe, ki sega do groba in še preko

njega, da bi se potem tudi družina vse bolj očvrstila.

Zakon je preživel do sedaj še razne oblike in jih bo še mnogo v toku časa, ker se razmere človeškega življenja vedno menjavajo in priljavajo. V naših dneh je za zakon značilno in odločilno, da mu ženstvo zase noče nič več pripoznati tistega vpliva in važnosti kakor nekdanj. Dandanes se bore ženske za svoj osebnostni življenjski slog. Sodobna ženska je odložila materinstvo kot svoj izključni in edini cilj in zahteva priznanje zase predvsem kot za osebo, za ženo in mater v sebi šele v drugi vrsti. Odločno zahteva in poudarja svojo pravico, da sme ravnati po svojem lastnem preudarku, da sme razpolo-

gati sama s seboj po svojih osebnih zmognostih.

Te pravice ji dandanes tudi nihče ne more in ne sme krati, kajti nikakor ne gre, da bi omejevali še dandanes celotno delo ženske narave na njeno udeleževanje kot žena in mati. Materinstvo je bilo res glavni in najvažnejši del ženskega poklica od sive davnine naprej pa vse do našega stoletja, kajti do nedavnega časa se je bil vsak otrok dobrodošel za povečanje števila družine in naroda, saj je odločalo število članstva o položanju in premoči tako družine kakor tudi naroda. Dandanes pa je stvar taka, da so že vsa dežela in pokrajine preobjudene in da se po vsej državi širi brezposel-

nost. Zato je pa tudi v naših časih nepotrebno, da skrbni vsaka ženska z vsemi silami za to, da se poveča število ljudi v že itak preobjudeni državi, saj s tem si tudi nakopije soodgovornost za še večje gorje bodočih dni, za še strašnejšo brezposelnost, za prenapolnjene tovarne, obrate in urade, za splošno stisko, revščino in hudodelstvo, celo za bodoče vojne, ki so neizbežne; ako bi preobjudenost vedno bolj naraščala. Sodobna ženska se tega navadno tudi zaveda ali pa vsaj podzvestno sluti vso to bridko resnico sedanjega časa in zato tudi omejuje porode ter odklanja naziranje, da je še vedno edina naloga ženske, čim bolj razmnožiti človeški rod. Dasi bi si mogoče sama iskreno želela čim več zdrave, vesele in cvetoče dece, se vendar zaveda, da se ne sme vdajati materinstvu samo po slepem nagonu, ampak da mora misliti tudi na to, kakšni izgledi za bodočnost se nudijo njeni deci.

Zato dela sodobni ženski večsah hudo krivico, kdor ji očita, da je v njej vsled sebičnih nagonov strah pred otrokom, da je njena egoistična miselnost kriva, ako je postal otrok v družini s strahom pričakovani gost, da smatra ona otroka za vsiljivca, ki jo prikrajuje na osebnem ugodju, lepoti in gmotnih dobrinah. Krivda leži v sedanjem času, v socialnih razmerah, kakor so se razvile iz Kapitalističnega družabnega reda. Ker je bil moški tisti, ki je ustvaril sedanjí družabni red z vsemi njegovimi hibami, vrtinci, zmedami in viharji, ki so potegnili s seboj tudi ženske, otroke in družino, je neamiselnost, očitati ženskemu spolu sedaj, da izpodkopava temelje družine in družbe, da ruši s svojim poklicnim delom, ki ji ne pušča dovolj časa za otroka in družino, vsa velika in lepa izročila iz prejšnjih dni.